

Κομβικά σημεία, γέφυρες

Ανάλυση συνεκτικού γραφήματος με αφαίρεση στοιχείου

Αφαίρεση ακμής Αφαιρώντας μία ακμή e του συνεκτικού γραφήματος $G = (V, E)$, προκύπτει το γράφημα $(V, E - \{e\})$, που συμβολίζεται ως $G - e$.

Έστω $H_1, \dots, H_m$ ($m \geq 1$), οι συνεκτικές συνιστώσες του $G - e$: θα είναι $1 \leq m \leq 2$ -- Άσκηση 5.

Ονομάζουμε *ανάλυση του G ως προς την ακμή e* , τα υπο-γραφήματα H_1, H_2 του $G - e$.

Αφαίρεση κορυφής Αφαιρώντας μία κορυφή a του συνεκτικού γραφήματος $G = (V, E)$, προκύπτει το γράφημα $(V - \{a\}, E - \{e \mid \eta \text{ } e \text{ προσπίπτει στην } a\})$, που συμβολίζεται ως $G - a$.

Έστω $H_1, \dots, H_m$ ($m \geq 1$), οι συνεκτικές συνιστώσες του $G - a$.

Ονομάζουμε *ανάλυση του G ως προς την κορυφή a* , τα υπο-γραφήματα $H_1, \Theta_1, \dots, H_m, \Theta_m$ του $G - a$, όπου: το Θ_j , $1 \leq j \leq m$, αποτελείται από τις ακμές $\{ \{a, u\} \mid u \in H_j \}$ του G (και τα άκρα τους).

Σημείωση Τα υπο-γραφήματα $H_1, \dots, H_m$ του G δεν θα έχουν κοινή κορυφή.

Επίσης, στο G δεν θα υπάρχει διαδρομή από κορυφή του H_j σε κορυφή του H_k , όταν $j \neq k$ (Άσκηση 3).

Γέφυρα συνεκτικού γραφήματος

Μία ακμή e του συνεκτικού γραφήματος $G = (V, E)$ ονομάζεται *γέφυρα του G* , όταν ισχύει μία από τις παρακάτω συνθήκες:

A Το γράφημα $G - e$ δεν είναι συνεκτικό.

B Υπάρχουν κορυφές x, y του G , τέτοιες ώστε: η ακμή e εμφανίζεται σε κάθε διαδρομή του G που έχει άκρα τις x, y .

Γ Δεν υπάρχει κύκλος του G , όπου να εμφανίζεται η ακμή e .

Σημείωση Η συνθήκη (A) είναι ισοδύναμη με τις (B), (Γ):

Ευθύ: Άν το $G - e$ δεν είναι συνεκτικό, θα αποτελείται από δύο συνεκτικές συνιστώσες H_1, H_2 . Στο $G - e$ δεν θα υπάρχει διαδρομή από κορυφή του H_1 σε κορυφή του H_2 , επομένως για $x \in H_1, y \in H_2$ θα ισχύει το (B). Επίσης θα ισχύει το (Γ), επειδή τα άκρα της ακμής e θα είναι σε διαφορετικές συνεκτικές συνιστώσες του $G - e$.

Αντίστροφο: Άν το γράφημα $G - e$ είναι συνεκτικό, οποιοσδήποτε κορυφές του G θα συνδέονται με διαδρομή όπου δεν εμφανίζεται η ακμή e . Τα άκρα της ακμής e θα συνδέονται με κάποιο μονοπάτι του $G - e$, το οποίο μαζί με την ακμή e θα σχηματίζει κύκλο.

Κομβικό σημείο συνεκτικού γραφήματος

Μία κορυφή a του συνεκτικού γραφήματος $G = (V, E)$ ονομάζεται *κομβικό σημείο του G* , όταν ισχύει μία από τις παρακάτω συνθήκες:

- A** Το γράφημα $G-a$ δεν είναι συνεκτικό.
- B** Υπάρχουν κορυφές x, y του G , τέτοιες ώστε: η κορυφή a εμφανίζεται σε κάθε διαδρομή του G που έχει άκρα τις x, y .
- Γ** Υπάρχουν δύο ακμές του G με άκρο την a , τέτοιες ώστε: δεν υπάρχει κύκλος του G όπου να εμφανίζονται και οι δύο αυτές ακμές.

Σημείωση Η συνθήκη (A) είναι ισοδύναμη με τις (B), (Γ) :

Ευθύ: Αν το $G-a$ δεν είναι συνεκτικό, θα έχει τουλάχιστον δύο συνεκτικές συνιστώσες H_1, H_2 . Στο $G-a$ δεν θα υπάρχει διαδρομή από κορυφή του H_1 σε κορυφή του H_2 , επομένως το (B) θα ισχύει για $x \in H_1, y \in H_2$. Επίσης θα ισχύει το (Γ), για όποιες ακμές $\{a, u\}, \{a, v\}$ έχουν $u \in H_1, v \in H_2$.

Αντίστροφο: Αν το γράφημα $G-a$ είναι συνεκτικό: οποιοσδήποτε κορυφές του G θα συνδέονται με διαδρομή όπου δεν εμφανίζεται η κορυφή a . Για οποιοσδήποτε ακμές $\{a, u\}, \{a, v\}$ του G θα υπάρχει κάποιο μονοπάτι του $G-a$ με άκρα τις κορυφές u, v , το οποίο μαζί με τις ακμές $\{a, u\}, \{a, v\}$ θα σχηματίζει κύκλο.

Παρατήρηση 3

Μία κορυφή ενός συνεκτικού γραφήματος δεν είναι κομβικό σημείο, όταν ο βαθμός της είναι 1.

Σχετική βιβλιογραφία

Κοσμαδάκης – Διδακτικές σημειώσεις

2.3 Συνεκτικές συνιστώσες

Rosen - Discrete Mathematics

10.4 Connectivity, μέχρι την παράγραφο VERTEX CONNECTIVITY.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1** Αποδείξτε ότι: αν το γράφημα G είναι συνεκτικό και το γράφημα $G-e$ δεν είναι συνεκτικό, το $G-e$ θα έχει μόνο δύο συνεκτικές συνιστώσες.
- 2** **α** Αποδείξτε ότι: μία κορυφή ενός άκυκλου συνεκτικού γραφήματος είναι κομβικό σημείο, αν και μόνο αν ο βαθμός της είναι τουλάχιστον 2.
- β** Αποδείξτε ότι: το άκρο μίας γέφυρας ενός συνεκτικού γραφήματος είναι κομβικό σημείο, αν και μόνο αν ο βαθμός του είναι τουλάχιστον 2.
- Βρείτε ένα συνεκτικό γράφημα που έχει γέφυρα και δεν έχει κομβικό σημείο.
- 3** Βρείτε ένα συνεκτικό γράφημα που έχει κομβικό σημείο και δεν έχει γέφυρα.
- 4** Αποδείξτε ότι: Η κορυφή a του συνεκτικού γραφήματος G είναι κομβικό σημείο, αν και μόνο αν: για κάθε ακμή $\{a, u\}$ του G , υπάρχει ακμή $\{a, v\}$ του G , έτσι ώστε να μην υπάρχει κύκλος του G όπου να εμφανίζονται και οι δύο αυτές ακμές.
- 5** **α** Έστω ότι το συνεκτικό γράφημα G έχει μία μοναδική γέφυρα e . Αποδείξτε ότι: μία συνεκτική συνιστώσα του γραφήματος $G-e$ δεν μπορεί να έχει γέφυρα.
- β** Βρείτε ένα συνεκτικό γράφημα G με ένα μοναδικό κομβικό σημείο a , όπου: υπάρχει μία συνεκτική συνιστώσα του γραφήματος $G-a$, που έχει κομβικό σημείο.